

a.
69.

7

VERSCHILLENDE
R E I Z E N

EN

LOTGEVALLEN

VAN

S. ROORDA VAN EYSINGA,

IN LEVEN

PREDIKANT EN SCHOOLOPZIENER TE BATAVIA, LID
VAN HET BATAVIAASCH GENOOTSCHAP, SECRETA-
RIS VAN HET HOOFDEESTUUR VAN HET EIJEL-
GENOOTSCHAP IN NEDERLANDSCH INDIË, EN
VISITATOR DER KERKEN VAN MAKASSAR EN
MOLUKSCHE EILANDEN;

MITSGADERS DIE VAN DESZEELFS ZOON

P. P. ROORDA VAN EYSINGA,

VOORMAALS BELAST MET HET DEPARTEMENT VAN INLAND-
SCHE ZAKEN OP JAVA, THANS, ALS SECRETARIS DER
RESIDENTIE BANTAM, MET VERLOF IN NEDERLAND.

UITGEGEVEN DOOR LAATSTGEMELDEN.

TWEEDE DEEL.

Te AMSTERDAM, bij
JOHANNES VAN DER HEY EN ZOON.

MDCCCXXI.

Overblijffelen van beroemde plaatsen op den berg Manara.

De putten en uitgehouwen holen op den berg *Manara*, welke vroeger ten dienste van kluizenaars en vlugtelingen hebben gediend, zijn na de verwoesting van het rijk van *Padjadjaran* gegraven, en door diegenen, welke aan het zwaard van *HASAN OEDIN* ontkomen waren, en zich op dien berg ophiielden, gebezigd geworden. Deze vlugtelingen werden geleid door *PRABOE JATIE MALALA*, een vorst uit het geslacht van *SILI WANGIE*. De in rotsen uitgehouwene holen, welke een stal en eene voorraadschuur zijn geweest, zijn van latere tijden, en zouden het werk zijn van zekeren *KIJAHIE BAGOES BOEWANA*, welke zich op gemelden berg in het begin der zeventiende eeuw moet hebben opgehouden, tijdens de vijandelijke invallen der *Bantammers* in de distrikten van *Djakatra*.

Spelonk.

Op het land *Djanglapan (Janlappa)*, aan de westelijke grenzen dezer residentie, op den top van eenen berg, genaamd *Salak*, bevindt zich eene, door menschen handen uit de rots gehouwene spelonk, waarin verscheidene ruwe steenen geplaatst zijn, die eenigzins menschelijke gedaanten voorstellen. Gevlugte rondzwervers, die hunne godsdienst niet wilden verlaten, hebben langen tijd in de onmetelijke bosschen rondgedoold, en zich tusschen
en

en op de hooge bergen schuil gehouden, immer blootgesteld aan verscheurend gedierte, als tijgers en rinocerosfen, die in menigte die ontoegankelijke oorden vervullen. Later zijn er ook dweepende inlanders geweest, die zich van de samenleving hebben onttrokken, om op eenzame en verwijderde plaatsen zich aan het gebed en andere godsdienst-oefeningen over te geven, en een kluzenaarsleven te leiden; even alsof de godheid met hun geprevel, van hetwelk zij zelve den inhoud niet begrepen, gediend was.

Watervallen.

Op de landen *Tjampia* en *Sading* zijn drie watervallen, waarvan de voornaamste honderd vijftig voet hoog is, en *Lontar* genaamd wordt; dezelve wordt op *Sading*, door de rivier *Tjiantan*, gevormd, en biedt het sprekendste bewijs van de heerlijkheid van *Java* aan, die alom met majesteit uitblinkt.

Plantentuin te Buitenzorg.

De plantentuin te *Buitenzorg* is niet alleen de merkwaardigste van geheel *Java*, maar strekt *Nederlands Indië* tot roem. Dezelve is aangelegd onder het oppertoezicht van den hoog geleerden profesfor *REINWARDT*, door de kundige heeren *KENT* en *HOOPER*, en is voor beminnaars van kruid- en landbouwkunde van groot belang. In dezen tuin
zijn

zijn niet alleen onderscheidene planten en boomen van *Java's* hoogste bergtoppen, maar ook uit de *Molukkos*, *Bengalen*, *China*, *Japan*, *Brazilië* en *Europa* verzameld, en met zorg aangekweekt. De eik van het noorder halfrond heeft aldaar tot na-
buur de kajoedjati, het sieraad der Javafche bos-
schen. De broodboom dient tot steun van de steeds
klimmende banilleplant van *Zuid-Amerika*; terwijl
de pronk der Europefche bloemperken, de koningin
der bloemen, de roos, haren geur verspreidt aan
den voet van den als een' waaijer opfchietenden
waterboom, die te regt *l'arbre du voyageur* ge-
noemd wordt. Een in vroegere jaren woeste grond,
in de nabijheid van het paleis van den gouverneur-
generaal gelegen, is thans in een' fraaijen lusthof
herfchappen, in welken het nuttige met het fchoone
gepaard gaat. Natuur en kunst wedijveren, om
denzelven een waar paradijs te maken, dat deszelfs
oorsprong aan den gouverneur-generaal VAN DER
CAPELLEN te danken heeft.

